

HØRINGSSVAR

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den fremtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettsiden: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Hørings svar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen: Utdanningsinstitusjon i Tromsø i praktisk-kirkelig emner for prester, kateketer, diakoner og kantorer/kirkemusikere

Navn på menighet/kirkelig fellesråd/organisasjon: Kirkelig utdannings senter nord/ Girkolaš

Oahpahuosguovddáš Davvin (KUN)

Adresse: Breivika 9037, Tromsø

Kontaktperson: Rektor Stig Lægdene

Høringsspørsmålene

Presisering: Når det henvises til hva Kirkerådet mener, mener KUN Kirkerådets foreløpige vurdering, slik det kommer fram i «Veivalg for fremtidig kirkeordning»

- 1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?**

Svar: KUN mener, som flertallet i Kirkerådet, at den nåværende oppgave- og myndighetsfordelingen mellom de ulike nivåer og organer i hovedtrekk bør videreføres. Men som det vil framgå i fortsettelsen tenker KUN seg at bispedømmerådene får noe mer innflytelse enn i dag på bekostning av fellestrådene ved at bispedømmerådene får arbeidsgiveransvar for de vigslede stillingene (samt ansatte som innehar vigslede stillinger). Soknet styrkes ved å få delegert til seg ledelse.

Det vil være en stor fordel å legge alle vigslede (eller tilsvarende) arbeidstakere under ett organ. Det vil være en stor forbedring fra i dag og muliggjør en felles politikk for vigslede ansatte i Den norske kirke. Når vi foreslår bispedømmerådet er det fordi det trengs et organ med kompetanse og administrasjon.

En slik løsning vil styrke det regionale leddet ovenfor det sentrale/nasjonale. Det nasjonale leddet får mer myndighet som følge av selvstendiggjøringen av Den norske kirke, bl.a. ved å avgjøre økonomiske prioriteringer. Det bør en prøve å motvirke ved å styrke det regionale leddet. Fellestrådene blir for svake og mange (selv ved større fellestråd) til å kunne balansere de nasjonale organene. KUN ønsker ikke at det nasjonale leddet i kirken (Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet) blir sterkere på bekostning av regionale og lokale ledd. Denne problemstillingen mener KUN kommer for lite fram i «Veivalg for framtidig kirkeordning».

Et annet argument for å legge vigslede stillinger under bispedømmerådene, er at KUNs erfaring med å kommunisere ovenfor arbeidsgivere og ansatte er svært mye lettere i dagens prestelinje – hvor det er ett nivå (bispedømmeråd) i forhold til en rekke fellestråd med ulik praksis, holdninger og kunnskapsnivå. Det er f.eks. nesten umulig å nå fram med budskap om kurs, tilbud om etterutdanning, grunnutdanning mm i dagens oppstykkede system. Selv med færre fellestråd eller prostiråd, vil det være svært krevende å stå fram enhetlig.

Den lokale menighet, menighetsråd og stab, bør styrkes ovenfor fellestrådet, jamfør «Samstyring i ubalanse». Det gjøres ved tydeligere og delegert ledelse i lokal stab, og ved å frata fellestrådet arbeidsgiveroppgaver.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar: Ja.

Men KUN mener likevel at spørsmålet om finansiering kunne drøftes i lys av om denne ordningen er prinsipielt riktig i forhold til andre tros- og livssynssamfunn, ikke bare om det er den beste til å sikre en bred folkekirke.

Spørsmålet er om det er rett at bevilgninger til Den norske kirke er førende for hva andre tros- og livssynssamfunn mottar fra staten. Dette er en ordning som knytter Den norske kirke svært sterkt til staten. Det er kanskje fornuftig i en overgangsordning, men har en rekke problematiske sider av prinsipiell art.

Den norske kirke bør ut fra flere hensyn enn det som er nevnt i spørsmålet ovenfor vurdere andre alternativer.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar: Her er KUN usikre. Ordning med livssynsavgift er mulig.

Medlemsfinansiering ville gi Den norske kirke og øvrige tros- og livssynssamfunn full selvstendighet fra staten. Det gir muligheter for å avgjøre økonomien selv i en annen grad enn det

de to andre alternativene legger opp til. Medlemsfinansiering knytter heller ikke finansieringen av ulike tros- og livssynssamfunn til hva Den norske kirke mottar, noe som er prinsipielt diskutabelt både for de andre tros- og livssynssamfunnene, men også for Den norske kirke som ved denne finansieringsordningen må forhandle for alle andre tros- og livssynssamfunn. En slik løsning kan gjøre finansieringen mer krevende for Den norske kirke, fordi alle andre skal ha det samme i forhold til medlemsmasse.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar: Tydeligere ledelse på lokalt plan er avgjørende. Språkbruken på lederstillinger må tilpasses øvrig arbeidsliv slik at begrep som f.eks. « daglig leder» blir likt med det en tenker i arbeidslivet for øvrig. Bispedømmeråd og Kirkelig fellesråd må delegere ledelsesmyndighet til lokalt plan (soknet). Dermed blir det en felles arbeidsgiver lokalt. KUN opplever manglende ledelsesstruktur lokalt som vel så krevende som at det er flere arbeidsgiverlinjer. Det er mange organisasjoner som har flere formelle arbeidsgivere, men KUN kjenner knapt noen organisasjon som ikke har en tydelig lokal ledelse.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Soknet må være den grunnleggende enhet i Den norske kirke. For øvrig slutter KUN seg til Kirkerådet som mener det ikke er hensiktsmessig å foreta en fullstendig gjennomgang av soknestørrelse nå.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar: Ja, men vi ser for oss en styrking av menighetsrådet og ledelse i stab. Fellesrådet bør i hovedsak ha merkantile og praktiske oppgaver, samt arbeidsgiveransvar for de som ikke er vigslede (eller de som arbeider i vigslede stillinger uten å være vigslede). Fellesrådet må bli et klart underordnet organ av menighetsrådet/ene.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: Prostinivå.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar: Først og fremst ønsker KUN forandringer i oppgavene mellom bispedømmeråd og fellesråd. Menighetsrådet må bli det vesentligste strategiske organet på lokalt nivå. Det er i dag på papiret, men ikke i praksis, fordi fellesrådet har for stor innflytelse og for mange oppgaver. Men menighetsrådet er også svekket fordi den lokale stab ikke har en klar leder som møter i rådet.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar: KUN mener, som et flertall i Kirkerådet, at all virksomhet i soknet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer. Det bør etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestedtjenesten.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar: KUN oppfatter ledelse som en del av det strategiske arbeidet.

KUN mener derfor at en vigslet ansatt gis rollen som daglig leder i staben i en framtidig kirkeordning. Med daglig ledelse menes ansvar for personal, faglig virksomhet og økonomi. Denne personen, når det ikke er soknepresten, må ha møteplikt i menighetsrådet uten stemmerett, for å sikre sammenhengen mellom stab og råd. Dette skje uansett hvem som er formell arbeidsgiver. Det viktigste veivalget i en ny kirkeordning er at det blir klare linjer lokalt, dvs. i staben og mellom stab og menighetsråd. Arbeidsgivere må avgi myndighet til daglig leder lokalt slik at han/hun kan ha et reelt ledelsesansvar. Det er en vigslet person som bør ha dette, på samme måte som sykehus og skoler ledes av fagpersoner (leger/sykepleiere og pedagoger). I tillegg er det et poeng at lederen er forpliktet på kirkens grunnlag gjennom vigsling. Dette vil styrke den lokale menighet, sikre strategisk, faglig, økonomisk og personalmessig ledelse. I mange menigheter vil daglig leder ha ansvar for 4-8 personer. Det er en optimal størrelse å lede. Daglig leder må få lettelser i sitt arbeid, alt etter størrelsen på staben, for å ha tid til lederoppgaver, samt godgjøres for ledelsesfunksjonen.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en framtidig kirkeordning?

Svar: I hovedsak som i dag, særlig gjennom tilsyn, og ved å ha noen arbeidsgiverfunksjoner gjennom å være en av flere stemmeberettigede i bispedømmerådet. Slik KUN ser det bør bispedømmerådet være arbeidsgiver for flere vigslede grupper enn prestene, dermed styrkes også biskopens rolle.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar: Dagens virkemidler er tilstrekkelige.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en framtidig kirkeordning?

Svar: Kirkerådet bør avgjøre etter en forenklet og forkortet valgprosess. Kirkerådet må tenke helhetskirkelig og sørge for teologisk bredd, samt kjønnsbalanse. Avstemningen er rådgivende. Bispedømmerådet nominerer. Mao: Som i dag, men med færre stemmegivende aktører.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar: Ja, bispedømmerådet bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ. Det bør være stammen i Kirkemøtet. Det bør være formell arbeidsgiver for alle vigslede medarbeidere (og ansatte i vigslede stillinger), men delegere daglig ledelse til lokalmenigheten ved daglig leder.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar: Det bør være stammen i Kirkemøtet. Det bør være formell arbeidsgiver for alle vigslede medarbeidere (og ansatte i vigslede stillinger), men delegere daglig ledelse til lokalmenigheten. Bispedømmerådet vil ha ansettelsesmyndighet. Bispedømmerådet vil avgjøre faglige og økonomiske prioriteringer ved bispedømmerådskontoret.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar: Bispedømmerådet for alle vigslede medarbeidere og tilsatte i vigslede stillinger.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar: Bispedømmerådet bør være formell arbeidsgiver for alle tilsatte i soknet, men daglig ledelse er delegert til daglig leder i staben i soknet. Biskopen har tilsynsansvar for alle vigslede.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar: Det bør være en felles grunnstruktur.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre vigslede tjenester?

Svar: De vigslede arbeidsgruppene i kirken bør ha stor grad av faglig og teologisk frihet innenfor rammen av biskopens tilsyn. Som i mange andre kunnskapsarbeidsplasser vil de ansatte i stor grad være med på å avgjøre arbeidshverdagen selv. De vigslede stillingene må fortsette å være nokså «frie yrker».

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar: Kirkemøtet bør prinsipielt ikke oppfattes som et overordnet organ i forhold til regionale og lokale organ, jmf side 24 i «Veivalg for fremtidig kirkeordning». Men Kirkemøtet vil nokså sikkert få større makt i framtida, ikke minst fordi økonomi skal fordeles på Kirkemøtet. På dette, og sikkert andre felt, er det vanskelig å se at ikke Kirkemøtet i realiteten blir et overordnet organ. KUN mener Kirkemøtets økende makt bør kompenseres ved at bispedømmerådene får mer makt, samt at soknene styrkes. I KUNs modell går dette på bekostning av Fellesrådets makt. Biskopenes innflytelse blir omtrent som før.

Uansett om en går inn for modellen KUN tenker seg eller en annen, bør det vurderes hvordan Kirkemøtets økende makt skal kompenseres.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar: I hovedsak som i dag

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar: KUN følger flertallet i Kirkerådet. KUN er sterkt i mot muligheten av å tenke seg Bispemøtet som et slags overhus eller et organ med vetorett i saker som har med lære og liturgi. I en demokratisk luthersk kirke må presten (biskopen er prinsipielt sett en prest) argumentere for standpunktene og på den måten ha innflytelse. Presten skal høres. Derfor bør bispemøtets uttalelser følge saken og tillegges vekt i lære og liturgisaker. Men et organ med flertall av lekfolk avgjør sakene etter å ha hørt på argumentene. Det er argumentasjon ikke formell makt som er embetets funksjon i et levende kirkedemokrati.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar: Vi ønsker ikke at preses gis rollen som arbeidsgiver av biskopene. I det hele tatt ønsker ikke KUN styrking av preses sin rolle ovenfor øvrige biskoper.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar: KUN mener, som flertallet av Kirkerådet, at Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer. For å ivareta en geografisk spredning bør bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet opprettholdes. Det bør tilstrebes minst 20 prosents representasjon av unge under 30 år og minst 40 prosents representasjon av begge kjønn i Kirkerådet. Samisk representasjon bør sikres.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar: KUN støtter mindretallet i Kirkerådet og mener Den norske kirkes lærenemnd bør videreføres som et sentralkirkelig organ med samme funksjoner som i dag.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: KUN mener Samisk kirkeråd bør forbli et råd under Kirkemøtet og medlemmene oppnevnes som i dag. Samisk representasjon i bispedømmerådene må være på minst samme nivå som i dag. Det må sikres samisk representasjon i Kirkerådet.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Det kirkelige ungdomsdemokratiet bør regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet.